

## 3 Stornässets naturreservat

Stornäset är Medelpads förnämsta rastlokal för flyttfåglar. Området är naturreservat sedan 1968, 107 ha stort och består av grunda stränder, strandrevlar och flacka strandängar. Vadare, änder, många tättingar och rovfåglar rastar här på väg till eller från norra Sverige, Finland och Ryssland. På Stornäset har fågelskådare funnit många ovanliga arter och många arter har gjort sitt första besök i Medelpad just här.

Strandängarna betas av nötkreatur för att bevara den gynnsamma miljön för rastande fåglar. Landhöjningen på 8 mm per år flyttar strandängarna utåt och förskjuter växtzonerna. Området är Natura 2000-klassat enligt fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet, men också för att kalkkärrgrynsnäcken finns här samt för naturtypen havsstrandängar av Östersjötyp.

Stigen till naturreservatet går genom fina beteshagar med olika lövträd, enar och rosenbuskar och stengårdsgårdar. Rikt fågelliv och fin flora, men också en bra lokal för smågnagare och fjärilar. Stigen fortsätter på handikappanpassade ramper genom alkärret med träskmarkskänsla. Här finns öppna vattenspeglar, fuktiga markytor med palmossa samt olika svampar både på marken och som tickor på döende ved. Sen följer de öppna strandängarna som är flitigt besökta under fågelflyttningstider.

De handikappanpassade ramperna leder ut till ett gömsle och ut till ett fågel torn på näset. Det finns dass, bord och bänkar samt möjligheter att grilla.

### Fåglar

Vårsäsongen startar kring mitten av april med simänder (framförallt kricka och bläsand). Kort därefter anländer vadare som strandskata, större strandpipare och skogssnäppa. Normalt är antalet rastande simänder störst i



Kör rakt fram i rondellen efter Alnöbron, sedan finns skyltar till Stornäset. Parkering finns vid stigen ner till naturreservatet.

slutet på april. I början på maj sätter vadarna sin prägel på området. Arter som gluttsnäppa och grönbena kan ses i större mängder. Under senare år har fjällgås blivit en rastande specialitet under maj och i skiftet maj/juni kan man med lite tur se arter som myrsnäppa och smalnäbbad simsnäppa. Bland häckfågelnarna på Stornäset kan nämnas stenknäck, rosenfink, mindre hackspett och härmsångare.

Höstsäsongen inleds i slutet av juli med vadare som flyttar söderut. Vissa år kan det arktiska inslaget vara påtagligt med arter som kustsnäppa, kustpipare och spovsnäppa. Under sensommaren är skrântärna och dvärgmå regelbundna arter här. Kring månadsskiftet augusti/september rastar ibland åtskilliga rödstripiga piplärkor, ibland även lappsparv. Vardarsäsongen avslutas kring mitten av oktober med arter som kustpipare och dvärgbeckasin. Under senhösten finns ett antal sångsvanar kvar, liksom någon enstaka varfågel.



## Växter

Området har en rik kärlväxtflora, här finns minst 88 arter och området är klassat med ”mycket högt naturvärde”. I beteshagen finns arter som gullviva, smörboll, midsommarblomster, rödblåra, styvmorsviol, hundkåx och rosettjungfrulin.

I alkärret finns gullpudra, smånunneört, kabbleka, nordisk stormhatt, älgört, majbräken och humleblomster. På strandängarna nära vattenlinjen växer vass, sjöfråken och olika sävarter och längre upp på land växer agnsäv, krypven, salttåg och rödsvingel.

## Svampar

Spännande arter som vårmusseron (fin matsvamp), kameleontskål och alflugsvamp. På nedfallna algrenar finns under våren rikligt med scharlakansvårskål en sydlig, sällsynt skålsvamp.

## Geologi

Stornäsets kustlinje förändras ständigt genom att strömmar i havet för med sig material och bygger upp sandrevlar vid stränderna. Vid Stornäset böjer strandlinjen av mot väster och sandmaterial från Indalsälven och Mjällån avsätts som en sandrevel mot Slädaviken eftersom vattenhastigheten avtar just här.

## Kulturmiljö

I området kring herrgården fanns kring 1880 en kvastkappsfabrik, en fabrik som senare också tillverkade stav- och laggekär. Omkring 1895-1923 låg en ångsåg i området. 1939 anlades ett tegelbruk och i alkogen nordväst om herrgårdsområdet finns ännu spår av lertagsdammar, vilka är värdefulla inslag i miljön för den biologiska mångfalden i området.

## Annat i närheten

Ås ängar, fälten vid landsvägen mellan Ås och Stornäset, är också en bra rastlokal. Redan i

skiftet mars-april brukar man kunna se arter som tofsvipa och sånglärka. Lite senare kommer fler vadare, gäss och sträckande rovfåglar. Under första halvan av maj brukar flockar av ljungpipare stanna till. Det finns stor chans att få se hämpling och längre fram på säsongen kan man från buskagen vid ängarna höra näktergal.

Strandängarna vid Hörningsholm är en annan fin rastlokal (se lokal 4), liksom Stornäskajen som ofta är bästa plats för att se salskrake i slutet av april. Stornäskajen är också en växtlokal av rang, där man vid inventering har funnit 117 olika arter av kärlväxter, däribland den rödlistade sanddraban.

## Veta mer

Läs mer om Stornäset och gästande fåglar på [www.y.lst.se](http://www.y.lst.se) och [www.mof-medelpad.nu](http://www.mof-medelpad.nu)

